

PROGRAM TILL NY ÖVERSIKTSPLAN

ÖP 2030

TANUMS KOMMUN, VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

PROGRAMSAMRÅDSREDOGÖRELSE**SAMRÅDSFÖRFARANDE**

Rubricerat program till ny översiktsplan godkändes för samråd vid kommunstyrelsens sammanträde 2013-04-24 § 92. Förslaget sändes 2013-05-16 ut till samtliga sakägare enligt fastighetsförteckningen samt till kommunala och statliga myndigheter, med begäran om synpunkter senast 2013-08-02. Programsamrådet samt samrådsmöten kungjordes i Björklövet samt på Tanums kommuns hemsida. Programmet har under utställningstiden funnits tillgänglig på Tanums kommuns hemsida, i kommunhusets entré samt i kommunens bibliotek. Under samrådstiden har tre öppet huskvällar hållits för möjlighet för allmänheten att få ta del av information och ställa frågor.

Under programsamrådet hölls en dag med trygghetsrådet i Hamburgsund. Dagen innehöll två övningar som utfördes i grupp. Den första övningen handlade om att identifiera vad som karakteriserar Tanums kommun. Den andra övningen handlade om att ringa in olika områden där utveckling för olika ändamål kan ske och vilka områden som bör bevaras. Dokumentation från dagen är **bilaga** till programsamrådsredogörelsen.

Nedan förtecknas inkomna synpunkter, plan- och byggavdelningens eventuella kommentarer redovisas i *kursiv stil*. Yttranden i sin helhet finns tillgängliga på plan- och byggavdelningen.

Inkomna yttranden	Inkom	
Myndigheter, organisationer, grannkommuner m.fl.		
1. Länsstyrelsen	2013-08-23	
2. Bohusläns museum	2013-07-10	
3. Trafikverket	2013-07-01	
4. Västra götalandregionen, kollektivtrafiksekretariatet	2013-07-07	
5. Dals-Eds kommun	2013-08-19	
Kommunala nämnder, förvaltningar, bolag		
6. Tekniska nämnden	2013-06-21	
7. Barn- och utbildningsnämnden	2013-07-04	
8. Omsorgsnämnden	2013-07-04	
9. Miljö- och byggnadsnämnden	2013-07-31	
10. Tanums bostäder AB	2013-07-18	
11. Rambo AB	2013-08-02	
12. Folkhälsa i samhällsplaneringen	2013-06-24	
Politiska partier, föreningar, organisationer, företag		
13. Moderaterna	2013-08-02	
14. Socialdemokraterna	2013-07-31	
15. Samtliga pensionärsföreningar i Tanum	2013-05-31	
16. Samhällsföreningen Resö-Galtö ek. förening	2013-07-31	
17. Långekärns miljö och byggnadsvårdsförening	2013-08-02	
18. Kulturföreningen Gamla Grebbestad	2013-08-02	
19. Rabbalshede kraft	2013-07-29	
20. Tanums Strand, Norlandia fastigheter AB	2013-08-14	

Fastighetsägare och enskilda		
21. Ricky Samuelsson, Överby	2013-05-27 2013-06-11	
22. Gunnar Rasmussen, Hamburgsund	2013-06-03	
23. Ylva Gripner, Hamburgsund	2013-08-04	
24. Okänd	2013-06-03	
25. Christina Abrahamsson, Grönemad	2013-06-28	
26. Agneta Olausson	2013-06-26	
27. Johan Ekstrand	2013-07-05	
28. Ingrid Uden Morgensen, Grebbestad	2013-07-29	
29. Anita Nyström Carlsson, Nils-Ingvar Carlsson, Fjällbacka	2013-07-16	
30. Kerstin Pettersen, Sannäs	2013-08-02	
31. Roy Dahlberg, Långsjö	2013-08-02	
32. Berit Karlsson, Bullaren	2013-08-02	
33. Per Torgare, Bullaren	2013-08-02	
34. Frank och Carina Andersson, Bullaren	2013-08-02	
35. Moa Bartmar, Bullaren	2013-08-02	
36. Karin Bartmar, Bullaren	2013-08-02	
37. Malin och Sture Hansson, Bullaren	2013-08-01	
38. Rune Johansson, Bullaren	2013-07-31	
39. Mats Gustavsson, Bullaren	2013-08-22	
40. Vera Westberg, Fjällbacka	2013-08-02	
41. Anette Westberg, Fjällbacka	2013-08-02	
42. Erland Svenson, Fjällbacka	2013-08-01	
43. Anders Lindberg, Fjällbacka	2013-08-02	
44. Marita Isaksson, Långsjö	2013-08-03	
45. Sanni Ifvarsson, Tanumshede	2013-08-02	
46. Göran Friberg, Grebbestad	2013-08-02	
47. Gunilla Eitrem, Grebbestad	2013-08-02	
48. Sara Eitrem, Grebbestad	2013-07-29	
49. Håkan Thörnblom, Grebbestad	2013-08-02	
50. Dan Tobiasson, Grebbestad	2013-06-18	
51. Lennart Berlin, Grebbestad	2013-07-31	
52. Bertil och Christina Augustin	2013-07-30	
Övriga		
53. Fredrik Karnström, Strömstad	2013-08-02	
54. Johansson	2013-07-23	

INKOMNA YTTRANDE	
	Nedan följer en redovisning och sammanfattning av inkomna yttranden, samt kommentarer till dessa.
Myndigheter, organisationer m.fl.	
1. Länsstyrelsen (2013-08-23)	
	Yttrande
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - En ny vision som ersätter visionen om 13 000 invånare bör tas fram. Anser att nuvarande vision snarare är att betrakta som en önskan om tillväxt. - Tanums kommun bör ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Genom riktlinjerna erhålls långsiktig hållbar planering, ökad politisk insikt i boendefrågor, bättre insyn i kommunens bostadspolitik och samordning. - Anser att de 25 målen är en bra utgångspunkt för att gå vidare med kommunens utvecklingsarbete med efterföljande frågor om hur Tanum kan skapa de goda förutsättningarna för en god mark- och vattenanvändning. - Samhällsbyggnadsmål 7: kan av medborgarna uppfattas som att boende i inlandet generellt ska främjas, vilket kan ge falska förespeglningar, föreslår ändra till att strandnära boende kan ge i lägen som främjar landsbygdsutveckling och att det behöver ske med beaktande av att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt. - Samhällsbyggnadsmål 22: Bra att kommunens unika natur- och kulturvärden ska värnas. Fin målformulering "unika", indikerar att kommunen inte har något mål som omfattar andra natur- och kulturvärden än kusten och världsarvet. - Efterfrågar en analys av de areella näringarnas utvecklingspotential, här kan finnas möjligheter för ungdomar att bo kvar. - Anser att det är bra att kommunen lyfter fram natur- och kulturlandskapet, värnar om dess kvaliteter och utveckling. - Rekommenderar Tanum att ta fram en problembild över bristerna i målområdena och analysera vad kommunen kan påverka samt fokusera på de frågorna. - Länsstyrelsen har ansvar för regional samordning och har sammanställt planeringsunderlag som finns tillgängligt via www.lansstyrelsen.se <p>Redovisar kortfattat information om förändringar i lagar och nationella och internationella mål, bl.a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Översiktsplanen ska miljöbedömas - Relevanta delar ur kommunens risk- och sårbarhetsanalys kan inarbetas i översiktsplanen för att visa de mest påtagliga riskfaktorerna i kommunen. - Kommunen har fått en utökad skyldighet att ordna allmän VA-anläggning då kommunen utöver skyddet för människors hälsa också ska ta hänsyn till skyddet av miljön. Enligt vattendirektivet ska kommunen ha en vattenförsörjningsplan och avloppsplan. - Länsstyrelsen har tagit fram ett PM med råd och synpunkter på

förhållningssätt och tillvägagångssätt vid planering av LIS

- I översiktsplanen ska kommunen redogöra för vilka sjöar och vattendrag som inte uppfyller miljökvalitetsnormer för vatten och vilka åtgärder som planeras.
- Riksintresse för trafikanläggningar har aktualiserats av Trafikverket.
- Landskapskonventionen trädde i kraft 2011.
- Ny plan- och bygglag 2011
- Ändrade byggregler, BBR 2012
- Översiktsplanen behöver förhålla sig till framtida förändrat klimat, länsstyrelsen och boverket har tagit fram underlagsmaterial och planeringsstöd. Klimatanpassningsportalen

Allmänna intressen som ska beaktas:

- **Riksintresse vindbruk**
- **Natura 2000-områden**
- Hälsa och säkerhet – allmänt
- **Farligt gods** - länsstyrelsen rekommenderar att kommunen utgår från länsstyrelsens riskpolicy från 2006 och att det framgår i översiktsplanen.
- **Skyddsavstånd till störande verksamheter** - rekommenderade skyddsavstånd finns i Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete". I översiktsplanen bör framgå om området är avsedda för småindustri eller tyngre störande industriändamål. Viktigt att befintliga verksamheter ges planeringsförutsättningar och hänsyn tas till miljötillstånd.
- **Skyddsavstånd järnvägen** – Banverkets rapport "järnvägen i samhällsplaneringen" 2009 ger information, t.ex. att ny bebyggelse inte bör tillkomma närmare än 30 meter från spårmit.
- **Buller** – klargör var det finns bullerproblem
- **Potentiellt förorenade områden** – var områden är lokaliserade bör framgå i översiktsplanen
- **Naturvård**
- **Översyn utvidgat strandskydd** – beslut ska tas före utgången av 2014.
- **Vindbruksplan** – vindbruksplanens rekommendationer behöver inarbetas
- **Kulturmiljö** – utvecklingsområden ska kulturmiljökonsekvensbeskrivas i den mån kulturvården påverkas. Fornlämningar ska markeras på kartmaterial, liksom riksintressen för kulturmiljövården. Kommunala bevarandeområden markeras. Det bör framgå om större exploateringar kommer att föregås av särskilda arkeologiska utredningar som ligger till grund för bedömningen av bebyggelsens lämplighet på platsen. Utvecklingsområden för bevarande och kulturturism kan föreslås. Hänvisar till Bohusläns museums yttrande.
- **Tysta och opåverkade områden** – rekommenderar kommunen att definiera stora opåverkade och tysta områden
- **Materialförsörjningsplan** – översiktsplanen bör innehålla materialförsörjningsplan, möjligheter till täkter i kommunen bör belysas. Lämpligt att ta upp i ett mellankommunalt perspektiv.
- **Energi- och klimatstrategier** – Positivt att kommunen är

	<p>medveten och vill skapa ett resurseffektivt och robust samhälle med liten klimatpåverkan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bostadsförsörjning – har en framträdande roll i kommunens ambition med utveckling och tillväxt och har ömsesidiga samband med översiktsplanering vad gäller bedömning och planering för framtida utbyggnadsbehov. - Miljömålen – Avvägningar mellan olika miljömål - Mellankommunala frågor och regionperspektivet – mellankommunala frågor som berörs är: <ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturplanering - Vatten - Vindkraftsetablering - Arbetsmarknad, tillväxt och näringsliv - Besöksnäring, turism - Social hållbarhet – definiera social hållbarhet genom att fokusera på de sociala aspekterna a en hållbar utveckling. Analys och diskussion om olika gruppers behov som bör ligga till grund för bostadsförsörjningsprogram. Jämställds-, segregations-, mångfalds och barnperspektiv. - Stöd och riktlinjer vid bygglovgivning – t.ex. detaljplanekrav, hänsyn och överväganden, områdesbestämmelser - Areella näringar – Generationsperspektivet saknas i samhällsbyggnadsmålen. Landsbygdsutveckling främjas i första hand av bra samhällsservice, infrastruktur och kommunikationer och inte genom boende i strandnära lägen. Skärpning behövs för jordbruksnäringens skydd, avstyckningar av bostaden bör vara restriktiva, anmälningsplikt vid nedläggning av jordbruksmark bör finnas kvar. En översyn över möjligheter till nybildning av mindre fastigheter behövs. Brukningsenheter bör ej understiga 20 ha.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Det är kommunfullmäktige som beslutar om och fastställer kommunens vision och de övergripande mål som ska gälla för kommunen. Kommunens vision och övergripande mål kommer att integreras med de mål som anges i programmet till ny översiktsplan.</i> - <i>Kommunen har påbörjat ett arbete med att ta fram ett bostadsförsörjningsprogram. Ställningstaganden och slutsatser kommer att inarbetas i översiktsplanen.</i> - <i>Mål 8 (tidigare mål 7) om boende i strandnära lägen i inlandet har ej justerats enligt länsstyrelsens synpunkt.</i> - <i>Övrig information inför det fortsatta arbetet noteras och kommer att utgöra en utgångspunkt för arbetet.</i>
	2. Bohusläns museum (2013-07-10)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Positivt att landskapet och dess värnande lyfts fram i flera rubriker; friluftsliv, natur och kultur, folkhälsa. Kvaliteterna i landskapet behöver nyttjas, upplevas och kunna uppskattas: genom detta får kommuninvånare och sommarboende en bekräftelse på att vi bor i en unik miljö. - Finner meningen "bebyggelsestrukturen ska stödja och stärka Tanums identitet" som både angelägen och problematisk. Vill tolka det som om det finns en god beskrivning av kommunen och

	<p>dess värden kan vi tydligare precisera vad som ytterligare kan – eller bör- tillfogas för att få samhällen eller bebyggelsen på landsbygden att överleva. Detta ställer krav på ett gott underlagsmaterial och museet konstaterar att de senaste knappa tio åren har det tagits fram ett mycket gott sådant underlag för merparten av kustsamhällena i kommunen i form av kulturhistoriska bebyggelseinventeringar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meningen "natur och kulturlandskapets karaktärsdrag ska bevaras, särskilt där de samverkar för att bidra till kommunens identitet" är också problematisk på samma sätt som ovan. Tanums kommun har natur och kulturmiljön att tacka för mycket av sin attraktionskraft som boendemiljö och besöksmål. Eftersom dessa båda är ändliga resurser bör man värna om dem. Problematiken ligger i vad som är Tanums identitet och hur mycket en natur- och kulturmiljö samverkar för att bidra till denna identitet kan ändras över tid och kan bestämmas av åsikter, intressefrågor och politiska beslut. Därför bör formuleringar övervägas som inte lämnar natur- och kulturvärdena sårbara i den fysiska planeringen. - Bohusläns museum anser att det kommunala kulturmiljöprogrammet är i behov av revidering då förutsättningarna i mångt och mycket är nya för kulturmiljön och kulturmiljövärden jämfört med 1980-talets början. Bland annat tillkomsten av världsarv Tanum, E6:ans utbyggnad genom kommunen, förändrad lagstiftning i miljöbalken och bestämmelserna kring kustmiljön samt slutligen att det idag finns ett relativt modernt kulturarv att förhålla oss till som speglar efterkrigstidens bebyggelse och anläggningar. - Betonar särskilt att det vore önskvärt att få till en god och mer heltäckande kulturhistorisk kunskap kring skärgårdsområdet, såväl den djupa arkipelagen utmed hela Tanums kommun såväl som kustområdet från de yttersta uddarna till de innersta vikarna. Prioriterat i detta sammanhang är skärgården utanför Grebbestad och Fjällbacka. - En revidering skulle innebära att granska de uttagna kulturmiljöerna och vad som hänt sedan de skapades, ge förslag på områden som ska utgå och tillkomma samt tydligare precisera motiveringen till varje miljö är angeläget. Ett uppdaterat kulturmiljöprogram tas fram som ett stöd för översiktsplanarbetet.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Samhällsbyggnadsmålen kommer i samrådshandlingen att följas upp med mer detaljerade områdesvisa rekommendationer som ska ge vägledning vid prövning av enskilda ärenden.</i> - <i>Kulturminnesvårdsprogrammet har de senaste åren kompletterats med kulturhistoriska bebyggelseinventeringar. Som utgångspunkt har kommunen bedömt att detta kan utgöra underlag till översiktsplanen utan ett särskilt kulturminnesvårdsprogram upprättas, dock kan tillägg och översyn i vissa delar eventuellt behöva kompletteras för att inarbetas i översiktsplanen.</i>
	3. Trafikverket (2013-07-01)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Trafikverket har valt att lämna övergripande synpunkter inför det fortsatta arbetet med översiktsplanen och lämnar inga direkta synpunkter på de 25 samhällsbyggnadsmålen. - Det är viktigt att kommunen har generella principer om kommunens utveckling, men det finns en risk att alltför generella principer inte ger tillräcklig styrning eller stöd i

samhällsbyggnadsfrågor och kan vara otydligt för allmänheten om hur kommunen vill att utvecklingen ska ske. En förankrad och tydlig översiktsplan kan underlätta kommande detaljplanearbete och lovprövning och minska risken för överklagande.

- Plan- och bygglagen ger översiktsplanen en strategisk funktion genom att den ska visa hur kommunen i den fysiska planeringen avser ta hänsyn till och samordna nationella och regionala mål, planer och program för en hållbar utveckling i kommunen.
- Regeringen beslutade 2010 om transportpolitiska mål, se prop 2008/09:93, mål för framtidens resor och transporter. Det övergripande målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet, målet stöds av två huvudmål, funktionsmål och hänsynsmål. Funktionsmålet berör resans eller transportens tillgänglighet och hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa.
- 2010 reviderades riksintressena för väg, järnväg, luft och sjöfart, ambitionen är att de ska utvärderas vart fjärde år. Riksintressen som berör Tanum är väg E6 och de allmänna farlederna Väcker-Lysekil och Koster-Persgrunden samt farlederna för kusttrafik Oslofjorden-Öresund och Oslofjorden-Skagen. Mer information finns på www.trafikverket.se, där finns kartor och ett PM med mer information.
- Boverkets allmänna råd 2008:1 om buller anger hur bullerfrågor bör hanteras vid planering av nya bostäder och vilka möjligheter till avsteg som finns. Trafikverket har 2012 tagit fram egna riktlinjer som baseras på Boverkets allmänna råd där trafikverket tydliggör vilka avsteg som verket ser möjlighet till och ansvarfördelningen mellan kommunen som planerande instans och trafikverket som verksamhetsutövare. Riktlinjen finns på www.trafikverket.se.
- Det är viktigt att beakta vibrationer från järnvägstrafiken. Riktvärdet för vibrationer i bostad innebär att vibrationsnivån inomhus i rum för sömn och vila inte ska överstiga 0,4 mm/s vägd RMS.
- Länsstyrelsen tog 2006 fram en riskpolicy för markanvändning intill transportleder. Enligt policyn ska riskbedömning göras inom ett område för 150 meter från led för farligt gods. Detta bör framgå av översiktsplanen. I Tanum är väg E6 rekommenderad väg för farligt gods och väg 163, 165 och 164 är sekundära transportvägar för farligt gods-
- Kapacitetsutredning genomfördes 2012, www.trafikverket.se/kapacitet
- Västsvenska paketet, en bred överenskommelse mellan stat, regioner och kommuner, träffades 2010, www.trafikverket.se/privat/i-ditt-land/vastra-gotaland/vastsvenska-paketet
- Under 2013 utarbetas förslag till ny nationell plan för utveckling av transportsystemet för 2014-2025 samt förslag till regional plan för transportinfrastrukturen i västra Götaland 2014-2025. Planerna fastställs våren 2014.
- Från och med 1 januari 2013 har ett nytt planeringssystem för nya vägar och järnvägar införts. Både väglagen och lagen och byggande av järnväg har förändrats.
- För att nå de nationella målen kring hållbara transporter och minskad klimatpåverkan är det angeläget att ta hänsyn till bebyggelsestrukturens påverkan på transportbehovet och val av transportsätt. Ett transportsnålt samhälle ger många fördelar och

	<p>trafiken bör av flera skäl minska. Transportsnålhet och energieffektivitet bör prägla all samhällsplanering och integreras i översiktsplanen för att uppnå de övergripande transportpolitiska målen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transportsnål samhällsplanering är en viktig del för att uppnå ett hållbart transportsystem och som är tillgängligt för alla samhällsgrupper. Till exempel är det viktigt att lokalisera nya bostäder och verksamheter samordnat utifrån vardagens transportbehov. Att det inom gång- eller cykelavstånd från bostaden finns tillgång till förskolor, skolor, mataffärer, kollektivtrafik och annan service. Det är av stor vikt att bostadsområden, förtätade och nyetablerade försörjs av en attraktiv och väl utbyggd kollektivtrafik. Detta bör vara en förutsättning för utbyggnad. Åtgärder som kan utveckla gång- och cykelvägsnätet i kommunen bör lyftas fram i översiktsplanen. - En ofta förekommande målkonflikt är önskemål om en transportsnål samhällsplanering kontra kraven på hälsosamma miljöer. Då man bygger tätt för att minska transportbehov uppkommer ibland konflikt med störningar och höga risknivåer. Trafikverket ser gärna därför att kommunens målavvägning mellan de mål som rör hälsa och säkerhet kontra tillgänglighet och hållbara transporter framgår tydligt i översiktsplanen, till exempel bra ljudmiljö gentemot god tillgänglighet. Bra om tydlighet kan ges kring vilka högsta nivåer för olika störningar och risker som anses vara acceptabla för olika typer av områden och verksamheter. - Detaljhandelns framtida lokalisering bör behandlas i översiktsplanen. Det är angeläget att handel endast tillkommer i lägen med god kollektivtrafik och med goda förutsättningar att ta sig till fots eller med cykel. Även verksamhetsområdenas framtida lokalisering bör behandlas i planen och det är viktigt att skapa förutsättningar för att med god kollektivtrafik, cykel och till fots kunna ta sig till jobbet. - Det stora ansvaret för att möjliggöra en transportsnål samhällsplanering ligger inom ramen för den kommunala planeringen. <p>Sätt att nå mål om hållbar samhällsplanering genom översiktsplanering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I arbetsprocessen med att ta fram en ny översiktsplan bör kommunen arbeta med senaste kunskap och metoder för samhällsplanering - Diskutera tillgänglighet, inte rörlighet - Genomföra arbetet i nära samarbete med grannkommuner och regionala parter - Ta fram alternativa nyckeltal för transporter och sätta upp mål för att få transporterna att minska - Tydlig vägledande styrandeställning för kommunens fortsatta planeringsarbete. Det är viktigt att säkerställa att översiktsplanen får denna roll till exempel genom lokaliseringsprinciper, planindikatorer, checklistor med mera.
	<p>Kommentar</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Hur detaljerad översiktsplanen bör vara är en avvägningsfråga. Risker med en mycket detaljerad översiktsplan är att den snabbare blir inaktuell samtidigt som det av en mer generell översiktsplan kan vara svår att utläsa dess konsekvenser. Kommunen har som ambition att översiktsplan 2030 ska innehålla tydliga rekommendationer och ställningstaganden för hela kommunen och områdesvis utan att översiktsplanen blir alltför</i>

	<p><i>detaljstyrd. På så sätt vill kommunen att översiktsplanen ska vara långsiktig och aktuell över tid.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Synpunkter som lämnas inför det fortsatta arbetet noteras och kommer att utgöra en utgångspunkt.</i>
4.	Västra Götalandsregionen, kollektivtrafiksekretariatet (2013-07-07)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Västra Götalands långsiktiga mål är att uppnå en högre marknadsandel för kollektivtrafiken. En fördubbling av antalet resor är ett av delmålen fram till 2025. För att åstadkomma detta behöver förutsättningarna för kollektivtrafik förbättras. - Att bostäder planeras nära knutpunkter i de prioriterade kollektivtrafiksstråken är en grundläggande faktor för ett ökat kollektivtrafiksresande. En gemensam målsättning för kommunerna och regionen är enligt trafikförsörjningsprogrammet att förlägga merparten av kollektivtrafikens resurser till dessa stråk. - Ur ett kollektivtrafiksperspektiv bör bostäder och vardagsverksamheter därför i största möjliga mån planeras i närhet till järnväg, större vägar och kommunikationsstråk. Större handelsområden bör på samma sätt koncentreras till redan bebyggda områden. Externa handelsområden är svåra att försörja med kollektivtrafik i tillräcklig grad och till en rimlig kostnad för att konkurrera med bilen. - Det är vid samhällsplaneringen som bebyggelsestrukturen läggs fast, om vi ska göra samhället mer hållbart krävs att ny bebyggelse koncentreras till befintliga orter och stråk. Det gör det möjligt att välja bort bil och istället välja cykel, gång och kollektivtrafik på fler resor. - Positivt att målen kring bebyggelse fokuserar på att utveckla och stärka de orter som redan finns i kommunen. LIS-områden i mer perifera områden är svåra att kollektivtrafikförsörja, vilket bör tas med i planeringen. Det är önskvärt att LIS-områden lokaliseras i närhet till andra redan bebyggda områden. Mer perifera områden blir bilberoende i hög utsträckning. - Målen kring näringsliv stöder intentionen att minska transportbehovet genom att stödja verksamheter, handel och större arbetsplatser ska lokaliseras i närheten av samhällena. - Saknar tydligare mål om kollektivtrafik och kommunikationer. Önskvärt att koppla detta till transportbehov och energiförsörjning. - Är ny i rollen som remissinstans. Ser att det skulle vara lämpligt att gemensamt genomföra projekt som vidare underlag för översiktsplanen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kommunen har i detta skede bedömt att kollektivtrafik ingår i mål 16 (tidigare mål 15).</i> - <i>Synpunkter som lämnats som underlag för det fortsatta arbetet noteras och kommer att utgöra underlag.</i>
5.	Dals-Eds kommun (2013-08-19)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Dals-Eds kommun har i det här skedet inget att erinra och ser med stort intresse fram emot att ta del av det fortsatta arbetet.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras.</i>

Kommunala nämnder och förvaltningar	
6. Tekniska nämnden (2013-06-21)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Framhåller att vatten- och avloppsfrågan är en viktig del i den infrastrukturella utvecklingen som i sin tur påverkar möjligheten för boende, näringsliv, folkhälsa m.m. - Riksdagens miljömål beträffande bland annat en fossiloberoende fordonsflotta 2030 bör påverka översiktsplanarbetet
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras, i det fortsatta arbetet ska relevanta nationella och regionala mål som har betydelse för hållbar utveckling i kommen redovisas.</i>
7. Barn- och utbildningsnämnden (2013-07-04)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Önskar att kulturen som näring lyfts fram. Tanum är en av landets kulturarbetartätaste kommuner och får sin prägel inte bara av det kulturella arvet utan också av det kulturella skapandet. Föreslår ett nytt mål: <p style="margin-left: 40px;">Förutsättningarna för skapande näringar ska stödjas och utvecklas</p>
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>I det övergripande målet om Tanums identitet har "kultur" lagts till som ett av kommunens kännetecken.</i>
8. Omsorgsnämnden (2013-07-04)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Beakta det ökande antalet äldre i det fortsatta arbetet med översiktsplanen. Ökningen ställer under planeringsperioden stora krav på ett varierat utbud av boendetyper
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras, hur bostadsförsörjningen ska hanteras kommer i första hand att hanteras inom ramen för det bostadsförsörjningsprogram kommunen ska upprätta.</i>
9. Miljö- och byggnadsnämnden (2013-07-31)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Det är viktigt för nämndens arbete att översiktsplanen innehåller tydliga rekommendationer om hur de allmänna intressena kommer till uttryck och vilka värden i olika delar av kommunen som särskilt ska beaktas vid framtida beslut om hur mark- och vatten i kommunen ska användas. - Att landskapet och kusten är en del av Tanums identitet bör tydliggöras i det övergripande målet om Tanums identitet och framtid. - Det övergripande målet kan i det fortsatta arbetet brytas ner på varje samhälle för att på samma sätt som för hela Tanums kommun visa på i vilken riktning kommunen vill att samhällena utvecklas. <p>Föreslår två nya samhällsbyggnadsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Behovet av grönområden i samhällena ska tillgodoses när samhällena expanderar." Grönområden inom och i närhet till tätort är viktiga för naturupplevelser och för ökad tillgänglighet

med ligger ofta på ett sådant sätt att de också konkurrerar med intresse för byggnation på grund av centrala lägen.

- "Bebyggelsen ska ha goda och hållbara vatten- och avloppslösningar." Vatten och avlopp är en viktig infrastrukturfråga som har betydelse för var ny bebyggelse kan lokaliseras i både samhällen och på landsbygden. Bebyggelse förutsätter både tillgång till rent vatten i önskad mängd och att avloppsvattnet som uppstår kan hanteras och renas på ett robust och långsiktigt hållbart sätt. Detta har också stor betydelse för möjligheterna till utveckling av befintliga större eller mindre bebyggelsegrupper längs kusten, där bristfälliga va-lösningar idag utgör en faktor som begränsar möjligheterna.

Synpunkter inför upprättande av förslag till översiktsplan:

- Med hänsyn till kommunens skilda förutsättningar i bebyggelsestäthet och exploateringsstryck bör kommunen i översiktsplanen som utgångspunkt förorda att ny sammanhållen bebyggelse i första hand bör lokaliseras intill befintlig och att nya enstaka hus bör lokaliseras som komplettering till befintlig bebyggelse.
- Utifrån målet om att jord- och skogsbruksnäringen ska värnas och ges förutsättningar att utvecklas bör översiktsplanen innehålla rekommendationer om lokalisering av ny bebyggelse på jordbruksmark.
- Utifrån målet om attraktiva, tillgängliga och identitetskapande samhällen bör översiktsplanen innehålla rekommendation om att ny bebyggelse intill och i centrala delar förespråka funktionsintegrering, till exempel genom att det bottenplanet i nya byggnader ges möjligheter för verksamheter som kan bidra till ett levande centrum.
- Översiktsplanen bör analysera om det finns förutsättningar för utveckling av hamnar längs med kusten. Hamnar är en viktig planeringsfråga eftersom de kräver stora ytor både på land och i vatten och alstrar trafik. Finns förutsättningar för nya hamnlägen i kommunen och/eller finns det lägen som idag är ianspråktagna som kan utvecklas?
- Förfrågningar om att bygga på berg ökar vilket historiskt inte är en traditionell placering i Tanums kommun. Byggnation på berg bör diskuteras utifrån ett allmänt perspektiv och påverkan på upplevelsen av natur- och kulturlandskapet. Översiktsplanen bör innehålla rekommendationer om det finns området där byggnation på berg inte bör tillåtas och om det finns området där det kan tillåtas och i sådana fall rekommendationer om hur eventuell ny bebyggelse bör anpassas. Ett examensarbete med rubriken "Att bygga varsamt i det bohuslänska landskapet" slutfördes 2013, vilket kan utgöra underlag.
- Lokal byggnadstradition rekommenderas i översiktsplan 2002 vilket är ett begrepp som behöver definieras. Översiktsplanen behöver innehålla resonemang om vad som är anpassning till kulturmiljön. Framtagna kulturhistoriska bebyggelseinventeringar kan utgöra underlag.
- I kommunens energiplan anges ett antal punkter som kommunen genom fysisk planering kan arbeta med att minska energibehovet och därmed påverkan på klimat och miljö. Till exempel utveckling av samhällena med hänsyn till allmänna kommunikationer och service, placering av bebyggelse med hänsyn till solinstrålning och vind och anpassningar till lokalklimat.
- Rekommendationer i det av kommunfullmäktige godkända

	naturvårdsprogram bör inarbetas i översiktsplanen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - Det övergripande målet har inte justerats enligt miljö- och byggnadsnämndens synpunkter. - Ett nytt samhällsbyggnadsmål om grönområdet har lagts till, dock har inte nämndens synpunkt om ett mål om hållbara vatten- och avloppslösningar hörtsammats. - Nämndens synpunkter inför det fortsatta arbetet noteras i detta skede och kommer att utgöra ett underlag när arbetet fortsätter.
	10. Tanums bostäder AB (2013-07-18)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Anser att det är viktigt att boende är ett utvecklingsområde och ställer sig bakom de förslag till samhällsbyggnadsmål som finns formulerade. - Tanums bostäder vill peka på vikten av att det i översiktsplanen finns områden utpekade som lämpliga för byggnation av bostäder och vill särskilt peka på vikten av att det skapas goda möjligheter för byggnation av helårsbostäder i attraktiva lägen.
	Kommentar
	- Noteras
	11. Rambo AB (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Saknar mål under infrastruktur för vatten, avlopp och avfall. Föreslår ett nytt mål: Avfallshanteringen ska integreras i all fysisk planering. Utformning och lokalisering ska syfta till ökad återanvändning och materialåtervinning – för långsiktigt hållbar resursanvändning Motiverar målet med bland annat de nationella miljömålen och innehållet i Sveriges nationella avfallsplan 2012-2017. - Vid planering av områden för boende och verksamheter behöver säkerställas att det finns tillräckliga utrymmen för full källsortering av det hushållsavfall (matavfall, tidningar, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall) som uppstår. - Inom både samhällen och på landsbygden finns behov av förändringar för utökad källsortering och bättre arbetsmiljö genom exempelvis upprustning av vägar och vändmöjligheter, iordningsställande av plats och/eller framflyttning av kärl vid enskilda fastigheter där framkörning inte går att ordna. Rambo avser intensifiera detta arbete i samarbete med fastighetsägare, kommun och sophämtningsansvariga. - Upplever ibland att kommunen i detaljplaner lämnar avfallsplaneringen med framkomlighet, utrymmesbehov, möjlighet till källsortering att lösas i ett senare skede, då det ofta är försent och en nödlösning blir resultatet. - På grund av de geografiska förutsättningarna på många platser kan det bli nödvändigt att gemensamma uppsamlingsplatser för källsorterat hushållsavfall planeras och iordningställs. De gemensamma platserna ska ligga så nära berörda hus som möjligt samtidigt som tömningsfordon måste kunna köra fram och vända, helst utan backningsmanöver, för att vid varje plats kunna tömma utan dragväg. - Rambo jobbar för att utveckla mer källsortering och återvinning och mindre förbränning av kommunernas hushållsavfall. För att nå

	<p>målet om biologisk behandling av matavfall behöver utvecklingen i Tanum inriktas på att kraftigt öka insamlingen av matavfall vilket innebär att en konvertering behöver ske från dagens majoritet som hemkomposterar till insamling.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rambo studerar under 2012-2013 fastighetsnära insamling av källsorterat hushållsavfall. Resultatet från studien kommer att ligga till grund för ställningstagande om framtida insamlingssystem. Skärpta arbetsmiljökrav för renhållningsarbete och fastighetsnära insamling av källsorterade avfallsslag ställer ökade krav på vägframkomlighet, tillräckliga utrymmen för källsortering, kärlplacering, gemensamma uppsamlingsplatser etc. och därmed ökade hänsynskrav i det fysiska planeringsarbetet.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Föreslaget mål om avfallshantering har inte lagts till i programmet. Kommunen bedömer att avfallshantering ingår i mål 16 (tidigare 15) om infrastruktur.</i> - <i>Översiktsplanens rekommendationer bör vara långsiktiga och öppna för förändringar om hur avfallet kommer att tas omhand i framtiden.</i>
	12. Folkhälsa i samhällsplaneringen (2013-06-24)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Det nationella folkhälsomålet är att "skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen". - Under rubriken folkhälsa bör samhällsbyggnadsmålet bytas ut till det nationella målet, många folkhälsomålen sammanfaller med samhällsbyggnadsmålen till exempel 16, dessutom föreslås vi några nya samhällsbyggnadsmål nedan. Samhällsbyggnadsmål 24 är inte relevant under aktuell rubrik. <p>Föreslås fyra nya samhällsbyggnadsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bevara och/eller tillskapa grönområden i planerad bebyggelse - Planera för och bevara mötesplatser i det offentliga rummet - De offentliga miljöerna ska vara och upplevas som trygga och säkra - Goda förutsättningar för friluftsliv och fysisk aktivitet ska säkerställas i hela kommunen
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Mål 4 har kompletterats för att också beskriva att de offentliga miljöerna ska vara trygga och innehålla mötesplatser.</i> - <i>Ett mål om grönområden har lagts till</i> - <i>Mål 17 (tidigare 16) finns kvar i programmet. Övriga synpunkter har inte tillgodosetts.</i>
Politiska partier, föreningar, organisationer, företag	
	13. Moderaterna (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Det övergripande målet om Tanums identitet behöver klargöras. Landskapet i Tanums kommun kan ibland ses som ett Sverige i miniatyr, vi har en lång kuststräcka, men en lång, unik, skärgård. Tanum består också av ett rikt inland med såväl skogs- och jordbruk. Merparten av kommunens yta är bebodd. Hela kommunen är attraktiv som rekreations- och besöksmål, turismen är idag en basnäring.

	<p>De olika delarna av kommunen har olika behov, trycket på kustlinjen är starkast, vilket får konsekvenser för infrastrukturen. Våra samhällen har olika karaktärer, det gäller även de olika kustsamhällena. Vissa domineras av helårsboende, andra av delårsboende.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samhällsbyggnadsmål 3: Alla kustsamhällen kan inte räkna med kommunal service. Det betyder att de mindre får behålla sin karaktär men deras behov av kommunal service får tillgodoses genom de närliggande, större orterna. - Samhällsbyggnadsmål 7: Landsbygdsutveckling i inlandet ska främjas genom att möjliggöra boende i strandnära lägen. Dagens generella gräns på 300 meter är vi inte beredda att slå fast. Boendet i strandnära lägen kan tillföra mer än det förstör i form av att landskapet hålls öppet. Dagens situation med sjöstränder som inte är tillgängliga på grund av förbuskning främjar inte det rörliga friluftslivet. - Samhällsbyggnadsmål 8: Exempel på kommunens resurs kan vara havet och därmed gälla näring som är knuten till havet. Närheten till E6:an är en positiv faktor att beakta. - Samhällsbyggnadsmål 12: Ett samhälle som behöver expandera måste ges möjlighet att växa genom att ta anspråk omkringliggande jordbruksmark. - Samhällsbyggnadsmål 17: Tas bort, hör inte hemma i en översiktsplan som planerar för mark- och vattenanvändning. - Samhällsbyggnadsmål 18: Tillgången till båtplatser och hamnar för småbåtar samt gästande båtar behöver belysas i översiktsplanen. - Samhällsbyggnadsmål 22: Skydden kan få motsatt effekt om enskildas intresse begränsas i en sådan omfattning att landskapet växer igen genom förbuskning och sly. Kompletteringar till befintliga gårdsbildningar och avstyckningar för boende på familjeägd mark bör ges nya förutsättningar. - Samhällsbyggnadsmål 25: Vindkraften måste hanteras i denna översiktsplan.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Det övergripande målet om kommunens identitet har justerats för att lägga till "kultur" som ett av kommunens kännetecken. I sista meningen har kompletterats för att också innehålla "livskraftiga samhällen och en levande landsbygd".</i> - <i>Mål 8 (tidigare 7) har justerats i enlighet med lämnade synpunkter.</i> - <i>Mål 18 (tidigare 17) finns kvar i programmet.</i> - <i>Vindbruksplanen ska utvärderas i slutet av arbetet med översiktsplan 2030.</i> - <i>Övriga synpunkter kommer i det fortsatta arbetet att utgöra underlag för att formulera rekommendationer.</i>
	14. Socialdemokraterna (2013-07-31)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Programmet är enkelt, lättöverskådligt och innehållsrikt. - Saknar en beskrivning om den del av kommunens näringsliv som i mångt och mycket äger rum i och kring Gerlesborgsskolan. Jord- och skogsbruk, yrkesfiske och vattenbruk beskrivs med att goda förutsättningar ska för hållbar utveckling. Vidare beskrivs också om verksamhetsområden och besöksboenden. På liknande sätt borde i det här skedet av översiktsplanen kunna beskrivas den unika tillgång och framtida potential som våra många

	<p>kulturarbetare/-utövare och Gerlesborgsskolan utgör för kommunen och på vilket sätt kommunen kan bidra till bra förutsättningar för dessas framtida utveckling och nytta för kommunen.</p> <p>Föreslår ett nytt samhällsbyggnads mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Tanums status som kulturkommun ska stärkas". - Och att i det fortsatta arbetet med översiktsplanen, kulturen med dess utövare inom konst och hantverk lyfts fram och tillmäts värde som identitetsskapare och viktig näringsgren.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>I det övergripande målet om Tanums identitet har "kultur" lagts till som ett av kommunens kännetecken.</i>
	15. Samtliga pensionärsföreningar i Tanum (Tanums PRO, Hamburgsunds-Fjällbacka PRO, Tanumskustens SPF, Tanumsbygdens SPF, Kvillebygdens SPF, Tanum-Strömstad SPRF) (2013-05-31)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Andelen seniorbostäder är inte tillfredställande, önskar att kommunen tar fram förslag om var och hur sådana kan byggas. Helst som upplåtelseform hyresrätt och till överkomliga priser.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>I översiktsplanen kommer det att analyseras var nya bostäder kan utvecklas. Vilken typ av bostäder det finns behov av i kommunen kommer i första hand att hanteras inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsprogram.</i>
	16. Samhällsföreningen Resö-Galtö ek. förening (2013-07-31)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Ser positivt på att en ny översiktsplan tas fram och möjligheten att lyfta fram några punkter. - Samhällsbyggnads mål 3: Att kustsamhällena utvecklas till helårssamhällen och attraktiva destinationer för besöksnäringen - Samhällsbyggnads mål 5: Att möjligheter ges till ett prisvärt boende har stor betydelse för utveckling av de små kustsamhällena som Resö. - Samhällsbyggnads mål 10: Områden för verksamhet bör utpekas även i kustsamhällena - Samhällsbyggnads mål 13: Skrivningen bör ändras till att "yrkesfisket ska <u>värnas och</u> ges goda möjligheter att utvecklas på ett hållbart sätt". - Infrastruktur: Vägstandarden i kustsamhällena bör förbättras. - Friluftsliv: Områden för ställplatser för husbilar bör finnas med. - Natur och kultur: Tanums kommun har två unika tillgångar i form av världsarv och nationalpark. Varför finns inte Kosterhavets nationalpark med som ett utvecklingsområde i kommunen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Bostäders pris beror på många faktorer varav de flesta inte kan styras av kommunens översiktsplan. Faktorer som översiktsplanen ändå kan styra är i första hand läge och exploateringsgrad vilket delvis kan påverka den slutliga kostnaden.</i> - <i>Kommunens ambition är att områden för verksamheter ska finnas i närheten till samhällena enligt mål 9, men att verksamheter som har en större omgivningspåverkan ska ges utrymme någonstans i</i>

	<p><i>kommunen och därmed angett att detta inte behöver vara i anslutning till något av kommunens samhällen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Mål 14 (tidigare 13) har ändrats enligt lämnade synpunkter</i> - <i>Mål 25 (tidigare 23) har kompletterats för att också omfatta Kosterhavets Nationalpark.</i>
	17. Långekärrens miljö och byggnadsvåringsförening (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Om bebyggelsestrukturen ska stödja och stärka Tanums identitet är det viktigt att bygga "Bohuslänskt". Se särtryck ur kulturminnesvåringsprogram för Tanums kommun, "Så har man byggt i Tanum, 1984" och "Bygg Bohuslänskt", utställningskatalog Göteborgs och Bohusläns landstings kulturmänsd och "Bevare mig väl" från White arkitekter. Dessa skrifter visar hur man ska bevara och stärka landskapet och Tanums identitet. - Det innebär att man inte bygger på berg utan i randzonerna och undviker att bygga på åkermark. Byggnation på åkermark är inte förenligt med Bohuslänskt byggnadstradition. I översiktsplan 2002 står bland annat "gångna tiders bebyggelse är väl anpassad till landskapet, tar inte odlingsbar mark i anspråk och avstår från grova ingrepp i terrängen. Samma inställning bör även gälla för framtiden. Vid utformning av ny bebyggelse ska den lokala byggnadstraditionen tjäna som utgångspunkt".
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Tackar för informationen om planeringsunderlag. Synpunkterna beaktas i det fortsatta arbetet.</i>
	18. Kulturföreningen Gamla Grebbestad (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Finner det svårt att uttrycka några synpunkter över programmet i detta skede. Ser fram emot nästa samråd.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras.</i>
	19. Rabbalshede kraft (2013-07-29)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - I tillägget till översiktsplan 2002 med tema vindkraft anges att vindkraftverk endast bör tillåtas upp till 150 meter totalhöjd vilket är olyckligt då teknikutvecklingen lett till att större verk som ger betydligt större elproduktion med en förhållandevis liten skillnad i omgivningspåverkan. - Tar upp vindpark Sögårdsfjället (område A1) som exempel då vindkraftverk med 150 meter totalhöjd ger en för låg elproduktion och därmed inte skapar förutsättningar för en lönsam investering. MKB och tillståndsansökan förordar vindkraftverk med 180 meter totalhöjd på platsen och beräkningar visar att vindkraftsverk med 180 meter totalhöjd är tillräckligt för att uppnå en tillräckligt hög produktion för att området ska vara attraktivt för en investering/etablering. - Anser att Tanums kommun bör kunna göra en annan avvägning av totalhöjden för vindkraftverk i vindbruksplanen för ett inlandsområde som område A1 jämfört med kustområden med goda vindresurser. - Om Tanums kommun fortsatt vill uppnå de mål som satts upp för elproduktion genom vindkraft inom så kommunen så riskerar kommunen att behöva revidera vindbruksplanen för att ta fram nya områden om nu tidigare utpekade områden inte kan nyttjas.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tanums kommun har från flera håll fått beröm för en väl genomarbetad och underbyggd vindbruksplan, Rabbalshede kraft hoppas att Tanums kommun kan ta till sig ovanstående information för att ytterligare förbättra vindbruksplanen och skapa förutsättningar för en god planering och hushållning med resurserna inom kommunen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Vindbruksplanen kommer att inarbetas i den nya kommunomfattande översiktsplanen. I slutet av arbetet med översiktsplan 2030 kommer vindbruksplanen att utvärderas.</i>
	20. Tanumstrand (2013-08-14)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Anser att planstudien för Rörvik bör ändras och göras om, vilket bör ske i dialog med berörda i området. Önskar en dialog med kommunen i ett tidigt stadium. Området av mycket strategisk viktig karaktär för oss och det påverkar Tanumstrand kan utvecklas över tid. Affärsidén idag är att vara en ledande internationell aktör inom besöksnäringen med långsiktig verksamhet och året runt, målsättningen är att utvecklas. Tanumstrand önskar vara en av kommunens största arbetsgivare. Tanumstrand har en långsiktig vision som tar höjd för större utveckling vi önskar att det finns utrymme för den i ny planstudie eller lokalt program. Önskar bli kontaktade för en dialog vid lämpligt tillfälle för att mer konkret ange våra önskemål.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Under arbetet med översiktsplan 2030 kommer kommunen ta ställning till de fördjupade översiktsplanernas aktualitet.</i>
Fastighetsägare, enskilda	
	21. Ricky Samuelsson (2013-05-27, 2013-06-11)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Önskar att detaljplanen ger stöd för utveckling av hamn på ön Böckern, Överby - Har en musselodling vid Smoget, Överby som bör ges stöd i ny översiktsplan
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras, synpunkterna beaktas i det fortsatta arbetet.</i>
	22. Gunnar Rasmussen, Hamburgsund (2013-06-03)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Fler enkla hyreslägenheter för unga familjer - Ändra på Skäret! - Cykelväg från Hamburgsund till Slottet - Flytta folkets hus till skolan, blå hallen kan användas gemensamt! Film! - Ta värme av sundet, värmepåväxlare till hyreshus - Tunnel till Hamburgö som får ny bebyggelse - Ranrikes nationalpark (billigt – Kronholmarna!) (karta bilagd) - (?), boplat, handelsplats sedan 1200-talet - Gamla kartor har namnet Hammarsund och Hammarö, byt fåniga Hamburgsund till Hammarsund!
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kommunen kommer att upprätta ett bostadsförsörjningsprogram, i programmet kommer behov av bostäder och olika typ av</i>

	<p><i>bostadförmer att studeras. I översiktsplanen kommer i första hand lokalisering av nya bostäder att analyseras.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>I dagsläget planerar inte kommunen att ändra detaljplanen för Skäret i Hamburgsund.</i> - <i>I programmet finns ett mål om att sammanhängande gång- och cykelvägar ska utvecklas. Sträckan mellan Hamburgsund och Slottet har av kommunen tidigare identifierats som en prioriterad sträcka för gång- och cykelväg, men för att den ska kunna genomföras krävs att också Trafikverket prioriterar sträckan och att ett avtal kan upprättas mellan kommunen och Trafikverket som reglerar ansvar och kostnader. Något sådant avtal har inte tecknats i dagsläget.</i> - <i>Tackar för idén att byta namn på Hamburgö och Hamburgsund, men i dagsläget finns ingen plan från kommunens sida att arbeta för att samhällets namn ändras.</i> - <i>Övriga synpunkter noteras.</i>
	23. Ylva Gripner, Hamburgsund (2013-08-06)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Samhällsbyggnadsmål 16 är viktigt. Vågar idag inte cykla på vägen mellan Hamburgsund och Fjällbacka på grund av vägens trafikintensitet. Åger inte bil. Det är svårt att handla på apoteket en lördag då första bussturen går klockan 16 och då apoteket i Grebbestad redan är stängt. Det vore fint med bra cykelvägar, då kan vi flytta till Hamburgsund.</i> - <i>Det vore bra med kollektivtrafik mellan Åmål och Tanums kommun. Är idag permanentboende i Karlstad och det finns inga kollektiva förbindelser till Tanums kommun över Dalsland utan man behöver åka ner till Trollhättan/Uddevalla.</i> - <i>Lycka till i det fortsatta arbetet att utveckla kommunen!</i>
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Det har tidigare funnits en tvärförbindelse mellan Åmål-Tanum-Strömstad men linjen togs bort på grund av höga kostnader. Idag sköts kollektivtrafiken i kommunen av Västra Götalandsregionen och kommunerna har inte längre direkt inflytande på kollektivtrafiken. För Tanums kommun skulle dock en tvärförbindelse Åmål-Tanum-Strömstad vara betydelsefull.</i>
	24. Okänd (2013-06-03)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Exempel på seniorvilla</i>
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras</i>
	25. Christina Abrahamsson (2013-06-28)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Arbeta för en bra infrastruktur med järnväg Oslo-Tanumshede-Göteborg. Det är nödvändigt med tanke på Europakorridoren, skulle helst se en korridor mellan Oslo-Göteborg-Malmö</i> - <i>Bebyggelse på berg är en bra utveckling men bör begränsas</i> - <i>Samarbetet med näringslivet är viktigt för att få hit mer affärer som lockar människor till Grebbestad</i> - <i>Gör torget i Grebbestad mer attraktivt med torghandel av frukt och grönt</i> - <i>Gång- och cykelväg till Sportshopen</i>

	- Större skyltning till olika platser
	Kommentar
	- <i>Synpunkterna noteras och beaktas i det fortsatta arbetet.</i>
26. Agneta Olausson (2013-06-26)	
	Yttrande
	Saknar:
	- En tydlig identitet som finns inom kommunen är kulturarbetare som kan vara en konkurrensfaktor i framtiden
	- Var tydlig med att hålla en bra utbildningsnivå inom kommunen för att stärka barn och ungdomar som tryggar framtiden
	Kommentar
	- <i>Det övergripande målet om Tanums identitet har kompletterats med "kultur" som ett av kommunens kännetecken.</i>
	- <i>Utbildning har inte bedömts ingå i översiktsplanen.</i>
27. Johan Ekstrand (2013-07-05)	
	Yttrande
	- God kommunikation till och från Oslos flygplatser, till exempel Rygge bidrar till att öka turismen och delårsboendet i kommunen. Det måste vara enkelt att ta sig från samhällena dit tur och retur. Detta gagnar också helårsboende.
	- Samhällenas olika föreningar ska kunna hittas från tanum.se
	- Det är logiskt att ökad turism leder till ökat delårsboende och därigenom också ökat företagande (främst servicenäring) vilket leder till helårsboende
	- Saknar ett kapitel om turism
	Kommentar
	- <i>I dagsläget är det främst privata bussbolag som kör långväga expressbusstrafik till Norge. Kollektivtrafiken i kommunen sköts idag av Västra Götalandsregionen och kommunen har numera inte något avgörande inflytande. För kommunen är det dock betydelsefullt att kommunikationerna till de närliggande flygplatserna i Norge fungerar.</i>
	- <i>Samhällsbyggnadsmål 12 (tidigare 11) har omformulerats till: Besöksnäringen ska ges goda förutsättningar att utvecklas på ett hållbart sätt med ett varierat utbud av boenden ska finnas.</i>
	- <i>På hemsidan finns ett föreningsregister att söka i för att hitta en förening man vill kontakta. Föreningarna behöver kontakta oss en gång om året och därmed kan vi också hålla deras information uppdaterad.</i>
28. Ingrid Uden Mogensen (2013-07-29)	
	Yttrande
	- Protesterar mot att strandskydd införts kring hennes fastighet i planstudien för Rörvik.
	Kommentar
	- <i>Kommunen kan i sin översiktsplan ej påverka strandskyddets gränser längs med kusten.</i>
29. Anita Carlsson, Nils-Ingvar Carlsson, Fjällbacka (2013-07-16)	
	Yttrande
	- Mark vid Vinnehed i Fjällbacka är inte tillgänglig för Tanums kommun. Hänvisar till miljöbalkens grundläggande och särskilda bestämmelser om hushållning med jordbruksmark.

	Kommentar
	- <i>Kommunstyrelsen har i beslut 2013-10-02 § 245 upphävt sitt tidigare beslut att medge planbesked vid Vinnehed.</i>
30. Kerstin Pettersen, Sannäs (2013-08-02)	
	Yttrande
	- Är fastighetsägare till fastigheten Arendal 6:47 och vill framföra önskemål om utveckling av tomtmark/bebyggelse söder om Sannäs i direkt anslutning till Sannäsvägen och befintliga bostäder. Motiv: fastigheten är belägen intill befintlig infrastruktur, öster om lokalvägen till Sannäs, attraktivt för såväl permanentboende som fritidsboende med havsutsikt från stor del av området. Naturlig utbyggnad av Sannäs, anslutning till VA och elnät bör vara lättillgängligt. Vid exploatering eller planering av tomtmark skulle samordning även kunna ske med den av Tanums kommunägda grannfastigheten Sannäs 3:1.
	Kommentar
	- <i>Noteras, önskemålet beaktas i det fortsatta arbetet</i>
31. Roy Dahlberg, Långsjö (2013-08-02)	
	Yttrande
	- Planera för bostäder vid Långsjö öster om riksväg 163. Detta speciellt som en komplettering och utökning av bebyggelsen vid Tornekärrsområdet där både natur och terräng synes kunna utformas på ett smakfullt sätt. Man kan från detta område ansluta med en gångtunnel under väg 163 för att lätt och trafiksäkert kunna ta sig till Långsjö hamn med dess beslutade utbyggnad om ca 250 båtplatser. Vidare är det en utmärkt gångväg till Veddö härliga naturreservat. - Det behövs en gång- och cykelväg mellan Fjällbacka och Grebbestad. Denna väg bör man bygga så att bästa möjliga utsikt samtidigt erhålls mot skärgården som är en av landets vackraste.
	Kommentar
	- <i>I vilken riktning samhällena längs med kusten bör utvecklas kommer att analyseras under arbetet med översiktsplanen.</i> - <i>I programmet finns ett mål om att sammanhängande gång- och cykelvägsstråk ska främjas.</i>
32. Berit Karlsson, Bullaren (2013-08-02)	
	Yttrande
	- Tillåt bebyggelse på fler platser i Bullaren, helst så nära vatten som möjligt. Strandsträckan är tillräckligt lång för att möjlighet att vistas vid vattnet ska finnas kvar. - Föreslår område för byggnation vid vattnet vid Backa, mellan Sjöstigen och Östadsåsarna. - Det är flera områden invid Bullaresjöarna som är vackra som det skulle vara enbart positivt om de bebyggdes. - Ska kommunen nå målet om 13 000 invånare måste det finnas folk i alla delar av kommunen.
	Kommentar
	- <i>Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den</i>

	<i>nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras.</i>
33. Per Torgare, Bullaren (2013-08-02)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - För att hela kommunen ska leva behövs fler lägenheter i Bullaren, alla vill inte bo i kommunens övriga samhällen - Om det inte byggs lägenheter behöver man bygga sig ett eget hus, men det är inte lätt för ungdomar som inte har kapitalet - Strandskyddet behöver inte gälla kring varenda tjärn och vattensamling i Bullaren. Vid kusten kan man bygga hur som helst men i Bullaren är det helt stopp 300 meter från vattnet. Det finns tillräckligt många sjöar och vattendrag för att det inte skulle störa någon om det byggdes intill. Det skulle medföra att fastigheten fick ett annat värde så att banker är villiga att låna ut pengar till ungdomar som vill bo kvar. Ska de unga stanna måste vi tänka om! - Blir provocerad när man åker med Nolhotten genom Hamburgsund och ser hur man fått lov att bygga där när det är svårt att få bygga i Bullaren. Det finns ingen logik.
	Kommentar
	<i>- Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras.</i>
34. Frank och Carina Andersson, Bullaren (2013-08-02)	
	Yttrande
	<p>Inom ägda fastigheter finns ett stort tryck från turister att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vandra på Bohusleden och Vittingeleden (vandring är internationellt den största naturbaserade aktiviteten inom turism) - Forsränning och kanotpaddling på Kynne Älv - Fiskeintresserade har önskemål om att fiskekort ska säljas och att Kynne Älv öppnas (nu fredat) - Vintertid är intresset stort för skidåkning på våra skogsvägar (BGIOF skidsektion arrenderar 3 månader på vintern 15 dec-15 mars, enligt bilaga) - Har önskemål om att uppföra enklare övernattningsstugor då vi förstått att efterfrågan är stor från friluftsturister. Många turister sätter stort värde på vår natur och tystnaden som finns här. Övernattningsstugor behövs som komplement till verksamheten (levande landsbygd). - En karta med områden markerade finns som bilaga
	Kommentar
	<i>- Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras. Föreslagna områden kommer i det fortsatta arbetet att beaktas.</i>
35. Moa Bartmar, Bullaren (2013-08-02)	
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktur: Bussförbindelse behövs mellan Backa-Östad-Tanumshede. Skolelever som går på träning m.m. behöver skjutas av föräldrarna. Kvalitetstid för barnen när de kommer hem = mindre stress och bättre hälsa.
	Kommentar

	<ul style="list-style-type: none"> - Idag trafikerar linje 882 sträckan Backa-Östad-Tanumshede. Bussen går endast måndag-fredag och under dagtid. Kollektivtrafiken sköts idag främst av Västra Götalandsregionen och kommunen har inte längre något direkt inflytande. Utöver den kollektivtrafik som regionen planerat kan kommunen köpa busslinjer. Detta är dock framförallt en kostnadsfråga. <p>Översiktsplanen styr inte kollektivtrafikens linjenät eller linjetäthet. Dock kan översiktsplanen genom att styra lokalisering av ny bebyggelse ge bättre förutsättningar för kollektivtrafik genom att öka underlaget på utpekade sträckor.</p>
	36. Karin Bartmar, Bullaren (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktur: Cykelväg mellan Backa och Östad, Busslinje mellan Vassbotten-Backa-Östad-Tanumshede - Boende: Östad, gamla gästisplanen, enkla billiga ettor för bland annat ungdomar (som fanns på 70-talet så ungdomarna kunde flytta hemifrån). - Energi: Solenergi framför energi från havet - Bebyggelse: Bygg ej på berg, spara dem, de går inte att återskapa - Areella näringar: Vad har kommunen för mark? Skog, sköts den? En välskött lövskog är bra för mångfald och plånbok, lövplantering. - Folkhälsa: kolonilotter, industriområdet Tanumshede. Växthus för till exempel tomatodling och sälja lokalt. Till skola – äldrevård – barnomsorg. Ett jobb för arbetslösa och långtidssjukskrivna? - Näringsliv: Äldreomsorg, skola, barnomsorg, särskilt boende: Livsmedel beställs från lokala idkare för att trygga deras näringsliv + mindre transporter + bra för miljön - Boende: Industriområdet i Tanumshede
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - Idag trafikerar linje 884 sträckan Vassbotten-Backa-Östad-Tanumshede. Bussen går endast måndag-fredag och under dagtid. Kollektivtrafiken sköts idag främst av Västra Götalandsregionen och kommunen har inte längre något direkt inflytande. Utöver den kollektivtrafik som regionen planerat kan kommunen köpa busslinjer. Detta är dock framförallt en kostnadsfråga. <p>Översiktsplanen styr inte kollektivtrafikens linjenät eller linjetäthet. Dock kan översiktsplanen genom att styra lokalisering av ny bebyggelse ge bättre förutsättningar för kollektivtrafik genom att öka underlaget på utpekade sträckor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunen äger ca 805 ha mark varav ca 268 ha är produktiv skog. Under 2013 har kommunen upprättat en skogsbruksplan som innehåller rekommenderar om hur skogen bör skötas. Tekniska nämnden är ansvarig för skötsel av kommunägd skog. - Övriga synpunkter noteras och beaktas i arbetet med översiktsplanen.
	37. Malin och Sture Hansson, Bullaren (2013-08-01)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Framför önskemål om att utveckla ett område i Backa för bebyggelse. Fördelar är: - Närhet till skola och barnomsorg

	<ul style="list-style-type: none"> - Närhet till butik och bank - Närhet till idrottsplats och föreningsverksamhet - Närhet till badstrand (södra Bullaresjön) - Lättillgängligt med anslutning till kommunalt vatten och avlopp - Närhet till större väg samt kollektivtrafiken - Trafikverket har en positiv syn på utfartsväg - Har fått flera förfrågningar om önskemål om att friköpa mark för helårsboende, främst från ungdomar från Bullaren som vill bygga och flytta tillbaka till sin hemort
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att möjliggöra för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras. Föreslagna områden kommer i det fortsatta arbetet att beaktas.</i>
	38. Rune Johansson, Bullaren (2013-07-31)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Framför önskemål om områden för byggnation inom strandskydd intill norra Bullaresjön vid Holkekärr i syfte att uppföra uthyrningsstugor för att främja en levande landsbygd och det rörliga friluftslivet. Den tilltänkte byggnationen kommer ej att påverka allmänhetens tillträde och framkomlighet längs strandlinjen. Istället ökas allmänhetens möjligheter att få tillgång till Norra Bullaresjöns stränder. - En karta finns bilagd med markerade områden
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att möjliggöra för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras. Föreslagna områden kommer i det fortsatta arbetet att beaktas.</i>
	39. Mats Gustavsson, Bullaren (2013-08-22)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Äger fastighet invid norra Bullaresjön som ligger inom strandskydd. Fastigheten är bebyggd med ett pensionat som önskas ändras till bostadslägenheter. Yrkar på att området pekas ut i översiktsplanen som ett område som kan främja landsbygdsutveckling. På sikt är det möjligt med t.ex. uthyrningsstugor då det är ett naturskönt område och Bullaren behöver folk och turister för att kunna fortsätta vara en levande landsbygd. - En karta finns bilagd med markerade områden
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att möjliggöra för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras. Föreslagna områden kommer i det fortsatta arbetet att beaktas.</i>
	40. Vera Westberg, Fjällbacka (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Det behövs en gång- och cykelväg från Fjällbacka längs med väg 163 norrut till Långsjö eller Kämpersviksinfarten. - Sedan 70-talet har trafiken ökat, och knappt någon vågar cykla

	<p>längre och tar bilen till Fjällbacka. Det innebär försämring av miljön och tar upp parkeringsplatser i Fjällbacka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genom Mörhult behöver en gång- och cykelväg inte vara separerad då det borde räcka med hastighetsbegränsningen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Bland målen för översiktsplanen finns ett samhällsbyggnads mål om att sammanhängande gång- och cykelvägsstråk ska utvecklas. I översiktsplanen bör en eller flera sträckor föreslås. Inkomna synpunkter beaktas i planeringsarbetet.</i>
	41. Anette Westberg, Fjällbacka (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Saknar en "ordentligt" lekplats, med till exempel "lekgrejer" i trä (som de hade på Daftö camping innan nöjesparken). Eller en lekplats med mycket granit och vattenlek, finns till exempel i Sevilla. En lekplats är viktigt för det ökande antalet turister. - Inför detaljplanen för Torget i Fjällbacka lämnas en idé om att stänga av hela centrum och installera några stationer "hyr-golf-el-bilar" som man får köra med endast i centrum.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Synpunkt gällande detaljplan för Torget i Fjällbacka har vidarebefordrats till ärendet.</i>
	42. Erland Svenson, Fjällbacka (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Vid bygglov och planering av ny bebyggelse bör man säkerställa att husens tak är anpassade för solpaneler eller solfångare.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras. I översiktsplanen kan övervägas om kommunen i översiktsplanen ska uttrycka sig positiv till takvinklar som är anpassade för solfångare.</i>
	43. Anders Lindberg, Fjällbacka (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Visionen om 13 000 invånare stämmer inte. För levande åretruntsamhällen och en god infrastruktur bör många av våra samhällen fördubbla sitt invånarantal, risken är annars att flera samhällen kommer att dö ut, vilket inte går i linje med samhällsbyggnads mål 3. Visionen borde vara 20 000 invånare 2030. Visionen påverkar översiktsplan och fördjupade översiktsplaner i högsta grad. - Varför inte en punkt som handlar om utbildning. Översiktsplanen bör ta upp att vi ska värna om våra barn och ungdomar och skapa framtida förutsättningar för en kommun i utveckling. Översiktsplanen ska arbeta för en utveckling av högre utbildningar som är knutna till våra kulturella värden eller näringsverksamhet. Detta gör kommunen attraktiv. - Tanums kommun ska värna om de offentliga miljöerna så att vi har öppna strandlinjer och stoppa byggandet vid strandlinjen vid kusten. Ska vi ha levande samhällen som samtidigt är attraktiva så måste de som inte har råd att bo vid strandlinjen tillsammans med besökare ha gemensam tillgång till strandlinjen.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Visionen är en utgångspunkt i arbetet med översiktsplanen, men kan inte förändra den.</i> - <i>Utbildning är naturligtvis viktigt för kommunens utveckling, men i översiktsplanen, som kommunen har valt att fokusera på frågor</i>

	<p><i>som rör användningen av mark- och vatten har utbildning ej ingått.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>I programmet finns ett mål om att allmänhetens tillgänglighet till strandnära områden ska säkerställas vilket innebär att kommunen bedömt att det är ett intresse som i första hand ska tillgodoses i strandnära områden längs med kusten.</i>
	44. Marita Isaksson, Långsjö (2013-08-03)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Samhällsbyggnadsmål 24: Anser att detta område är något diffust och styvmoderligt behandlat. Föreslår istället att delar av statens folkhälsoinstituts texter används - Samhällsbyggnadsmål 25: Vad menas med robust i detta sammanhang? Kanske blir texten bättre om robust tas bort?
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Folkhälsoaspekter finns i flera samhällsbyggnadsmål och har tydliggjort mer efter samrådet i mål 4 och 5 (nytt). Folkhälsomålet 26 (tidigare 24) har dock valts att ha kvar i sin ursprungliga form också.</i> - <i>Robusthet handlar i detta sammanhang om att samhället samtidigt som det ska vara resurseffektivt inte ska vara sårbart, det handlar såväl som ekologisk, social, teknisk och ekonomisk robusthet.</i>
	45. Sanni Ifvarsson, Tanumshede (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Samhällsbyggnadsmål 2: Att bevara och utveckla kommunens samhällen är positivt, utvecklande kan innebära att möjligheten till kommunikation förbättras på flera plan - Samhällsbyggnadsmål 3: Bra att vi vill utveckla kustsamhällena till helårssamhällen, men behålla turism. Det är trevligt men kan bli lite mycket med alla sommargäster. Kustsamhällena är fyllda av liv och evenemang under några veckor på sommaren för att sedan förvandlas till samhällen i dvala, det lockar inte helårsboende. - Samhällsbyggnadsmål 4: Det finns många offentliga miljöer i kommunen som är bortglömda. En del signalerar inte att vem som helst är välkommen. Har svårt att komma på offentliga miljöer som är attraktiva och inbjudande. - Bygga på berg är en bra idé för att nyttja platser och inte föra etablerade bostadsområden tränga, men det får inte göras på bekostnad av bergslandskap som redan är tillgängliga för fotvandrare och kan fungera som naturplats för tillflykt och rekreation. Försiktighet bör även iaktas till marken nära bergen i förhållande till eventuella bostäder där. - Samhällsbyggnadsmål 6: Det är svårt att hitta en balans för att sommarbostäder ska finnas tillgängliga för turism, men att man samtidigt vill ha levande samhällen. Kan en idé vara att en viss del/procent av sommarstugor fungerar som andelsboende, att det är bokbart för ägarna året runt, för att få ner antalet ödehus på vinterhalvåret? - En attraktiv boendemiljö är en plats där jag enkelt kan komma nära eventuellt centrum och offentliga platser men samtidigt lätt ska kunna få avskildhet. Nära till natur är viktigt! - Samhällsbyggnadsmål 12: Viktigt - Samhällsbyggnadsmål 13: Mycket viktigt! - Samhällsbyggnadsmål 14: Viktig - Svårt att veta om fiske-, skogs och jordbruk är framtidsbranscher,

	<p>hoppas det.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samhällsbyggnadsmål 15 och 16: Är otroligt viktiga för mig som inte har körkort eller bil. Vill att man enkelt ska kunna ta sig runt i kommunen utan körkort, med hjälp av buss, tåg, cykel. Kollektivtrafiken kan inte på lång väg tillgodose dagens behov och önskemål. Kommunen borde ha en bilpool, med bokningsbara bilar. Alla måste inte äga en egen bil och köra runt i en miljöpåverkande maskin, man kan dela när behovet inte är extremt! - Ge gärna möjlighet för snabbtåg från Göteborg och Oslo. - Samhällsbyggnadsmål 18-20: Alla jätteviktiga! Särskilt 20. - Ge plats för utbyggnad av bostäder i Tanumshedes industriområde! - Samhällsbyggnadsmål 25: Viktigt. Som hyresgäst hos Tanums bostäder saknas möjligheten att kunna sortera och återvinna grovsopor och miljöfarligt avfall. Vindkraftverk på Tyft är lovande och bra. - Det är värt att undersöka möjligheten till förnybar energiproduktion från havet.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Tack så mycket för kommentarerna, dina synpunkter kommer att beaktas i det fortsatta arbetet när ett planförslag tas fram.</i>
	46. Göran Friberg, Grebbestad (2013-08-02)
	Yttrande
	<p>Det är viktigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Att man kraftigt och med en känd åtgärdsplan tillgodoser gång- och cykelvägar. Våra kustnära vägar är mycket trafikerade och där blandas idag gångare och cyklister på smala och dåliga vägar i förening med höga hastigheter. Bättre samarbete med väghållare bör etableras. - Att man tillgodoser behovet av mark för etablering av olika verksamheter, att dessa sedan förläggs på sådan plats där infrastruktur och liknande passar in. Vi måste ha möjlighet att utöka områden vara så flexibla som möjligt för framtida behov. - Att man tillgodoser de få platser som är avsedda att ha vattenanknuten verksamhet ligger på ett sådant sätt att vattenområdet utanför ger möjlighet till användning av området på land. Idag finns flera områden med nära begräsningar i vattnet (natura 2000). Samordning med myndigheter. - Att man i kommunens samhällen tillgodoser behov av platser för servicebyggnader för de boende (hälso- och sjukvård, omsorg) som bör ligga så centralt som möjligt på respektive orter.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>I programmet finns ett mål om att sammanhängande gång- och cykelvägsstråk ska utvecklas, i arbetet med översiktsplanen kommer sträckor att studeras i det arbetet sker också dialog med väghållare.</i> - <i>Mark för verksamheter och hamnar kommer att studeras i översiktsplanen.</i> - <i>I de centrala delarna av samhällena gäller detaljplaner som också fortsättningsvis kommer att vara gällande. Kommunen kan dock överväga om översiktsplanen bör innehålla rekommendationer om utrymme för service när samhällena växer och när äldre detaljplaner ändras.</i>

	47. Gunilla Eitrem, Grebbestad (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Skrivningen om Tanums identitet och framtid är bra, och beskrivningen om vad som avses med en långsiktig hållbar utveckling är mycket bra! Särskilt hoppas jag att skrivningarna om småskalighet, natur, en robust samhällsstruktur ska få genomsyra planarbetet. - Samhällsbyggnadsmål 5 är mycket bra - Saknar en skrivning om att bostadsbyggandet behöver anpassas till ett troligt framtida klimat. Är kritisk till tanken om att främja strandnära byggande i inlandet, då även sötvattenområdena kommer att bli mer utsatta för höga vattenstånd i ett förändrat klimat. - Samhällsbyggnadsmål 10 är ett märkligt mål. Det går inte att komma undan att sådana områden ska finnas, men målsättningen borde vara att omgivningspåverkan ska minimeras. Positivt att hållbarhet betonas. - Areella näringar, landsbygd, det är lika viktigt att jord- och skogsbruk utvecklas hållbart som att fiske och vattenbruk gör det. - Samhällsbyggnadsmål om energi och klimat är en önskebeskrivning. <p>Principer som saknas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vid lokalisering av bostäder och infrastruktur – värna jordbruksmark och ta hänsyn till både att den normala havsnivån beräknas stiga och vädret kommer att bli extremare (se klimatanpassningsportalen). - Verksamheter som alstrar trafik ska lokaliseras i anslutning till lämplig och existerande infrastruktur.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Ett mål om anpassning till framtida klimat har inte lagts till. Vid utpekande av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i inlandet kommer kommunen behöva ta hänsyn till översvämningsrisker.</i> - <i>Uppfattningen om att omgivningspåverkan alltid ska minimeras delas dock kommer det alltid att finnas verksamheter som genom t.ex. alstring av trafik, buller eller lukt har en omgivningspåverkan. Samhällsbyggnadsmål 10 innebär ett kommunalt ställningstagande om att sådana verksamheter ska ges plats någonstans i kommunen, men att sådana områden inte behöver finnas intill varje samhälle.</i> - <i>"Hållbart" har lagts till i mål 13 (tidigare 12)</i> - <i>Samhällsbyggnadsmålen kommer i det fortsatta arbetet att följas upp med rekommendationer. I det arbetet kommer lämnade synpunkter att beaktas.</i>
	48. Sara Eitrem, Grebbestad (2013-07-29)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Målen är generellt bra och tydligt formulerade - Samhällsbyggnadsmål 10 ska tas bort, eller i andra hand omformuleras och förtydligas. Vilken form av omgivningspåverkan pratar vi om? Målet är luddigt formulerat, i princip allt vi gör påverkar vår omgivning. - Ett mål om anpassning till vår framtida livsmiljö (till exempel höjning av havsnivån och minskad tillgång på jämförelsevis säkra och billiga fossila bränslen) bör vara med.

	<ul style="list-style-type: none"> - Att vi bör bevara de tätortsnära rekreativområdena i naturen bör finnas med - Förtydliga prioriteringen av miljövänlig kommunikation som tåg framför biltrafik (räls framför vägar).
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Samhällbyggnadsmål 11 (tidigare 10) innebär ett kommunalt ställningstagande om att verksamheter med en större omgivningspåverkan än vad som normalt kan accepteras till bostäder i form av t.ex. trafik, buller eller lukt ska ges plats någonstans i kommunen, men att sådana områden inte behöver finnas intill varje samhälle.</i> - <i>Ett mål om anpassning till vår framtida livsmiljö med hänsyn till ett förändrat klimat har inte lagts till.</i> - <i>Ett mål om att behovet av grönområdet ska tillgodoses när samhällena expanderar har lagts till.</i> - <i>I programmet görs ingen prioritering mellan tåg och bil.</i>
	49. Håkan Thörnblom, Grebbestad (2013-08-02)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Har önskemål om utveckling av bostäder i Krossekärr och i Sövall i olika faser. I visionen/planerna ingår bostadsbyggande av olika slag och anpassat efter allas plånböcker. Ambitionen är att bevara det unika inom fastigheten, det gäller till exempel gångstigen mellan Sövall och Krossekärr, Kärleksstigen i folkmun, som kantas av fornminnet Kusens grav, en unik snäcksamling och de trolska vattenspeglarna Multemyr. - Är positiva till en gång- och cykelväg mellan Grebbestad och Krossekärr. - En karta med markerade områden finns som bilaga.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Angivna områden ligger inom fördjupad översiktsplan för Grebbestad. Inom ramen för arbetet med ÖP2030 kommer kommunen behöva ta ställning till aktualiteten av kommunens samtliga fördjupade översiktsplaner.</i>
	50. Dan Tobiason, Grebbestad (2013-07-01)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Tanums kommuns policy är en förtätning av orternas bostadsbebyggelse. Den framtida målsättningen är att bebygga den norra delen av Grebbestad 2:291. Kommer den pågående översiktsplanen att inkludera möjligheten att utveckla Grebbestad med bostadsbebyggelse på Grebbestad 2:291 norra del? - Planerar Tanums kommun att inkludera den östra delen av Grebbestad 2:291 i Brattås för bostäder i den nya översiktsplanen?
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Den norra delen av fastigheten Grebbestad 2:291 ligger inom fördjupad översiktsplan för Grebbestad. Inom ramen för arbetet med ÖP2030 kommer kommunen behöva ta ställning till aktualiteten av kommunens samtliga fördjupade översiktsplaner.</i> - <i>I dagsläget finns inget ställningstagande om var nya bostäder kan utvecklas, detta kommer att studeras i det fortsatta arbetet.</i>
	51. Lennart Berlin, Grebbestad (2013-07-31)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Uppmärksammar kommunen på viktiga tolkningar av

	<p>länsstyrelsen och viktiga avsnitt i miljöbalken som måste beaktas i planarbetet. Framför att det är värderingar och synpunkter som väl stämmer med boendes och turisternas värdering av Bohuslän. Kommunen ska också beakta att myndigheter från EU-nivå till länsstyrelsenivå har pekat ut Bohuslän som skyddsvärt genom Natura2000-områden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tar upp utsnitt ur värdebeskrivningen till riksintresset "obrutna kusten" enligt 4 kap miljöbalken, även kallat nationallandskap.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Noteras, kommunen kommer i det fortsatta arbetet ta hänsyn till miljöbalkens bestämmelser och riksintressen, däribland 4 kap MB.</i>
	52. Bertil och Christina Augustin, (2013-07-30)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Planen ska vara ett levande dokument som utvärderas vart fjärde år? Målen bör därför vara så konkreta som möjligt och mätbara för att det ska finnas möjlighet till justering. Planen bör ständigt vara aktuell och knyts till beslut på olika nivåer. - På sidan 5 bör det klarare framgå att kommunen är beroende av riksdagens och länsstyrelsen beslut i olika frågor. - Samhällsbyggnads mål 15: Ska kommunen bidra för att upprätthålla infrastrukturen på för entreprenörer olönsamma sträckor? Flera exempel finns. - Samhällsbyggnads mål 19 bör kompletteras med "kustens och inlandet attraktivitet". Detta visar att mycket är fokuserat till kusten och så måste givetvis ofta vara. - Kan man under vissa rubriker bättre tydliggöra skillnader mellan kust och inland? Ett exempel är möjligheten att bygga nära havet i detaljplan. När man på liknande sätt vill bygga enstaka hus i inlandet ges ofta avslag. Trots att detta är mark som sökande har personlig anknytning till. Detta är ett ofta återkommande samtalsämne och viktig fråga för Bullaren.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kommunen ska varje mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet.</i> - <i>På sidan fem i programmet beskrivs kortfattad vad en översiktsplan är. Nästa version av översiktsplanen kommer att bestå av mer utförlig information om allmänna intressen och gällande bestämmelser.</i> - <i>Mål 21 (tidigare 19) har sin bakgrund i det stora exploateringstrycket som finns på kustområdet, med målet vill kommunen visa sin vilja att områdets attraktivitet som besöksmål ska bevaras och utvecklas.</i> - <i>Strandskyddets bestämmelser är likadana för kusten och för inlandet med den skillnad att det nu finns ytterligare ett särskilt skäl för att upphäva strandskyddet i inlandet för områden som främjar landsbygdsutveckling, vilka kommunen ska ha pekat ut i sin översiktsplan. Boende nära vatten längs med kusten har varit möjligt i lägen där strandskyddet sedan tidigare varit upphävt företrädesvis kring samhällena.</i>
Övriga	
	53. Fredrik Karnström (2013-08-01)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Om Bullaren, landsbygden, ska leva behöver kommunen satsa och uppmana befolkningen att bosätta sig på orten. För att skola, affär, bank, bygdegård samt idrottanläggning ska leva kvar krävs

	<p>att den yngre generationen får möjlighet att bo kvar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strandskyddet bör ses över kring Bullaresjön för att möjliggöra attraktiva tomter. Kring Backa längs med sjön finns många fina området, genom att utvidga samhället kring Backa går inga av naturens vyer förlorade, samhället utvidgas och knyts samman. - Ett husköp eller husbygge vid kusten är en säkrare investering än i inlandet. Ett tomt med sjöutsikt gör det attraktivt även i Bullaren. - Bullaren är idag ett samhälle med unik sammanhållning, gemenskap och gästfrihet vilket är en ovärderlig egenskap som göra att vi vill bosätta oss där.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Den nya strandskyddslagstiftningen ger från och med 2010 utökade möjligheter för kommunerna att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, sk LIS-områden. I den nya översiktsplanen kommer sådana områden att studeras.</i>
	54. Johansson (2013-07-23)
	Yttrande
	<ul style="list-style-type: none"> - Rondell vid infarten till Gärdesområdet, eller en alternativväg för att komma ut från området.
	Kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>För vägen till Gärdesområdet är Trafikverket väghållare och ansvarig för trafiksäkerheten på vägen, det är därför de som i första hand avgör hur korsningen bör utformas. I fördjupad översiktsplan för Tanumshede har en vägkorridor föreslagits som en förlängning av Gärdesvägen efter bibliotek Futura till Rylandsvägen. Ett genomförande av vägen finns dock inte planerad i dagsläget.</i>
FORTSATT ARBETE	
	<p>Efter programsamrådet har programmet förändras enligt nedan. Tillägg visas med kursiv stil.</p> <p><u>Övergripande mål om Tanums identitet och framtid</u></p> <p>Tanum är en kommun som kännetecknas av småskalighet, entreprenörskap, <i>kultur</i> och närhet till natur och vatten. Med förankring i historien, som återspeglas i hållristningar och kulturmiljöer, ska hela kommunen utvecklas på ett sätt som är långsiktigt hållbart och som stärker Tanums identitet <i>med livskraftiga samhällen och en levande landsbygd.</i></p> <p><u>Samhällsbyggnadsmål</u></p> <p>Följande samhällsbyggnadsmål har justerats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De offentliga miljöerna i samhällena ska vara attraktiva, <i>trygga</i> och identitetsskapande <i>samt skapa möjlighet till möten mellan människor.</i> • Landsbygdsutveckling i inlandet ska främjas genom <i>att möjliggöra boende i strandnära lägen.</i> • <i>Besöksnäringen ska ges goda förutsättningar att utvecklas på ett hållbart sätt och ett varierat utbud av besöksboenden ska finnas.</i> • Jord- och skogsbruksnäringen ska värnas och ges goda förutsättningar att utvecklas <i>på ett hållbart sätt.</i> • Yrkesficka <i>ska värnas och ges goda möjligheter att utvecklas på ett hållbart sätt.</i> • Goda förutsättningar för friluftsliv <i>och turism</i> ska säkerställas i

	<p>hela kommunen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kustens attraktivitet som besöksmål ska bevaras <i>och utvecklas</i> för såväl kommuninvånare och turister.• Kommunens <i>Lokala</i> unika natur- och kulturvärden ska värnas.• Världsarvet <i>och Kosterhavets Nationalpark</i> ska skyddas och utvecklas så att <i>områdenas</i> värden bevaras och stärks. <p>Nya samhällsbyggnadsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Behovet av grönområdet ska tillgodoses när samhällena expanderar.• Dricksvattenförsörjningen ska tryggas långsiktigt.

Tanumshede 2013-10-14

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Plan- och byggavdelningen

Moa Leidzén
Planeringsarkitekt